

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI

SAMARQAND VILOYATI PEDAGOGLARNI YANGI
METODIKALARGA O‘RGATISH MILLIY MARKAZI

SH.A.XUJAKULOV

O‘QITUVCHILARNI UZLUKSIZ KASBIY
RIVOJLANTIRISHDA ELEKTRON TA’LIM
PLATFORMALARINING IMKONIYATLARI

Samarqand – 2023

UDK 377.1

BBK: 74.3

Sh.A.Xujakulov. O'qituvchilarni uzluksiz kasbiy rivojlantirishda elektron ta'lim platformalarining imkoniyatlari. Uslubiy qo'llanma. – Samarqand viloyati PYMO‘MM, 2023. - 44 bet.

Ushbu uslubiy qo'llanma mamalakatimizning xalq ta'limi sohasida qolaversa boshqa ta'lim sohalarda ham faoliyat olib borayotgan pedagoglar, shuningdek, respublikamizdagi pedagoglarni yangi metodikalarga o'rgatish milliy markazi tinglovchilarning uzluksiz kasbiy rivojlantirishini hamda ilmiy-metodik qo'llab-quvvatlashida ijobiy natijaga erishish uchun ma'lum darajada xizmat qiladi. Qo'llanmada o'qituvchilarning uzluksiz kasbiy rivojlantirishda elektron ta'lim platformalarinign imkoniyatlari, ta'lim platformalarini yaratishda nimalarga e'tibor berilishi lozimligi haqida batafsilroq tushunchalar berilgan.

Mas'ul muharrir: Samarqand VPYaMO‘MM dotsenti (PhD)
Fayzullayeva G.Sh.

Taqrizchilar: TATU Samarqand filiali Kompyuter tizimlari
kafedrasi dotsenti, (PhD) O'Saidov.

Samarqand VPYaMO‘MM katta o'qituvchisi
T.Oqnazarov.

*Uslubiy qo'llanma Samarqand viloyati PYaMO‘MM Ilmiy kengashining
2023-yil 10 maydagi 2 - sonli yig'ilish qarori bilan nashr etishga ruxsat berilgan.*

©Samarqand 2023

©Sh.Xujakulov

MUNDARIJA

KIRISH	4
1. Pedagoglarni uzluksiz kasbiy rivojlantirishda axborot-metodik qo‘llab-quvvatlash tamoyillari.....	5
2. Elektron ta’lim platformasini yaratishda didaktik tamoyillarning ahamiyati.....	16
3. Elektron ta’lim platformasi va resurslariga qo‘yiladigan talablar.....	25
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI	40

KIRISH

XXI asr fan-texnika va axborot kommunikatsiya texnologiyalarining birgalikda shiddat bilan rivojlanayotgan davri hisoblanadi. Insonlar hayot tarzini yengillashtirish va kundalik muammolarni bartaraf etish uchun kompyuter, noutbook, smartfon va shu kabi gadjetlardan foydalanish odatiy holga aylanib ulgurdi. Bu esa yuz berayotgan globallashuv sharoitida pedagoglarning intellektual darajalariga qo‘yiladigan talablarning ortib borishi ularning malakasini uzluksiz oshirish va reflektiv ko‘nikmalarini rivojlantirishga e‘tiborni kuchaytiradi. Ta‘lim muammolari bo‘yicha butunjahon Forumida qabul qilingan 2030-yilgacha mo‘ljallangan konsepsiyada “...barcha uchun butun hayoti davomida sifatli ta‘lim olishga imkoniyat yaratish...”¹ dolzarb vazifa etib belgilanganligi sohani barqaror taraqqiy ettirishning ustuvorligini ko‘rsatadi. Bu o‘z navbatida, pedagoglarga faoliyatini uzluksiz kasbiy rivojlantirishda elektron ta‘lim resurslaridan samarali foydalanishini taqoza etadi. Ushbu sizga taqdim etilayotgan uslubiy qo‘llanmamizda o‘qituvchilarni uzluksiz kasbiy rivojlantirishda elektron ta‘lim platformalarining imkoniyatlari, ta‘lim platformalarini yaratishda nimalarga e‘tibor berilishi lozimligi haqida batafsilroq tushunchalar berilgan.

¹ Incheon Declaration / Education 2030: Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all [Word Education Forum, 19-22 may, 2015, Incheon, Republic of Korea].

1. Pedagoglarni uzluksiz kasbiy rivojlantirishda axborot-metodik qo‘llab-quvvatlash tamoyillari.

Jamiyatimiz va mamlakatimizning kelajagi uchun strategik ahamiyatga ega bo‘lgan ta‘lim, ilm-fan, davlatning yoshlarga doir siyosatini amalga oshirish, o‘qitishning yangi zamonaviy usullarini joriy etish sohasidagi ishlarni izchil olib borishga qo‘yilgan dolzarb vazifalardan biri tajribali pedagog, mutaxassislarni jalb etgan holda o‘quv reja, dasturlarni tubdan qayta ko‘rib chiqish, (...zamonaviy kompyuter texnologiyalari va ayniqsa internet tizimi..)ni ham inobatga olgan holda hozirgi kun talablariga javob beradigan istiqbolli hamda samarali turlarini tatbiq qilishdan iborat².

Ta‘limda innovasion harakatlarning faollashuvi pedagoglarning individual kasbiy rivojlanish trayektoriyasini mustaqil tuzish va amalga oshirish asnosida shakllanadigan kasbiy missiyasi o‘quvchilarga axborotlarni qabul qilish, saralash, o‘zlashtirish, ijodiy qayta ishlash, samarali uzatish va tanqidiy tafakkurini rivojlantirishdagi hissasi bilan baholanadi. Bu jarayonda axborot va telekommunikasiya texnologiyalaridan to‘g‘ri foydalanish ta‘lim muhitining jozibadorligi, samaradorligi, unumdorligiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi hamda interfaollilik va kommunikativlikni rag‘batlantiradi.

Demak, ta‘lim tizimini modernizatsiyalash yo‘lida olib borilayotgan islohotlar o‘quv jarayonini rejalashtirish, tashkil etish, kasbga yo‘naltirilgan o‘qitish va bilimlarni baholashning yangi

² Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat‘iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 104 b.

shakllarini o‘zida mujassam etgan zamonaviy axborot texnologiyalarni tatbiq qilishni taqozo etmoqda. Shunday texnologiyalardan biri bo‘lgan elektron ta’lim platformalari hozirgi kunda o‘zining naqadar ta’lim tizimida muhim o‘rniga ega ekanligi namoyon bo‘lmoqda.

Pedagoglarni uzluksiz kasbiy rivojlantirish bo‘yicha izlanishlar olib borgan tadqiqotchi A.Ibragimovning fikricha ta’lim islohotlarini amalga oshirishda o‘qituvchi omili ustuvor bo‘lib, uning kasbiy kompetentlilik darajasi tizim oldiga qo‘yilayotgan vazifalarning samarali bajarilishini va kutilgan natijalarga erishish kafolatini ifoda etadi. Shunday ekan, o‘qituvchilar kasbiy mahoratini uzluksiz oshirib borishda metodik ishlarni axborot yetkazish, nazorat qilish, metodik ta’minlash darajasidan ularning professionalizmini rivojlantirishga ilmiy-metodik kuzatuvni tashkil qilish, ko‘mak berish va qo‘llab-quvvatlash pog‘onasiga ko‘tarish zaruriyati tug‘iladi [1; 31-b.].

O‘zbek tilining izohli lug‘atida qo‘llab-quvvatlash atamasi “ma’qullovchi, yonini, tarafini oluvchi yoki tasdiqlovchi fikr bildirmoq, qo‘llamoq, himoya qilmoq”, “yoqlamoq, quvvatlamok, yordam, ko‘mak, madad bermoq” shakllarida tavsifi keltiriladi [2; 360, 405-b.]. Mazkur tavsif asosida qo‘llab-quvvatlashni insonlarning o‘zaro fikr bildirishi, bir-biriga ko‘mak, yordam ko‘rsatishi, quvvatlashi tarzida tushunish mumkin.

Ilmiy-metodik adabiyotlarda ham “qo‘llab-quvvatlash” atamasiga nisbatan pedagoglarning ichki imkoniyatlaridan samarali foydalanish, faoliyatini boshqarish, kasbiy rivojlanishiga ko‘mak ko‘rsatish va qulay sharoit yaratish nazarda tutiladi. Shuningdek, mualliflar tomonidan tushunchaning mazmun-mohiyatini ifodalovchi farqli yondashuvlar

ham ilgari surilgan. Quyida mazkur atamaning izohiga doir fikrlarimizni keltiramiz.

Jumladan, V.I.Slobodchikov va Y.I.Isayevlar [3; 36-b.] inson faoliyatida nimani qo‘llab-quvvatlash zarur, degan savolga, avvalo uning subyektivligini qo‘llab-quvvatlash va rivojlantirish muhimligini bildiradilar. Ya’ni, shaxsning o‘z faoliyati, hayotiy qadriyatlariga munosabatini o‘zgartirishga bo‘lgan layoqati hamda individualligi(insonning o‘zligida qolishiga imkon beruvchi o‘ziga xosligi, ajralib turishi, betakrorligi)ni rivojlantirish va qo‘llab-quvvatlash zaruriyati birlamchiligini ta’kidlab o‘tadi.

Qo‘llab-quvvatlashni pedagogik voqelikning aniq maqsadga yo‘naltirilgan sohasi sifatida o‘rganish hamda mazkur atamani ilmiy jarayonlarga kiritgan olim O.S.Gazmanning qarashlarida u insonning o‘z-o‘zini rivojlantirishi uchun shart-sharoitlar yaratishga yo‘naltirilgan mustaqil kasbiy faoliyat tarzida ifodalanadi. Uning faoliyatini tadqiq qilgan G.B.Kornetov [5; 76-b.] olimning xulosaviy qarashlarini “ta’lim oluvchining shaxsiy qiziqishlari, insoniy qadriyat qimmatini saqlashda xalaqit qiluvchi muammoli vaziyatlar yoki to‘siqlarni aniqlash hamda o‘qish, o‘z-o‘zini tarbiyalash, muloqot, hayot tarzidan kutgan natijalariga mustaqil erishish uchun hamkorlikdagi jarayon” shaklida keltirganligini bildiradi.

XXI asr axborot texnologiyalari asri ekanligini elektron ta’limning an’anaviy ta’limga qaraganda afzallik jihatlarida ko‘proq o‘z aksini topmoqda. Oxirgi vaqtlarda o‘qituvchilar va ta’lim oluvchilar an’anaviy ta’limning ba’zi turlariga qaraganda onlayn ta’limning afzalliklari ko‘proq degan xulosaga kelmoqdalar. Sababi, ta’lim

tizimida ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan raqamli o'qitish platformalari ko'paymoqda, bunda an'anaviy va onlayn ta'limning eng yaxshi tomonlari birlashtirilib dual ta'lim tizimi shakllanib bormoqda.

Elektron ta'lim narxining pastligi, moslashuvchanligi, bepulligi, bundan tashqari ta'lim jarayonida murakkab texnologiyalarni qo'llash afzalligi ushbu alternativa uchun sabab bo'ladi. Bu jarayonga bo'lgan qiziqish ta'lim tizimida tinglovchilar va talabalarga ta'sir etadi va ta'lim sifatini oshiradi. Ko'pgina tadqiqotlar onlayn ta'lim tinglovchilarda kreativ fikrlashni rivojlantirishga sabab bo'lishini ko'rsatgan, ya'ni tinglovchilarning mustaqil ta'lim olishiga, individual ehtiyojlarini inobatga olgan holda o'quv jarayoniga moslashtirish qobiliyatini shakllantirishga asos bo'ladi. Elektron ta'limda rivojlanishini tinglovchilarning raqamli dunyoda o'zini erkin tutishi, ya'ni kerakli ma'lumotlarni yuklab olishi, tahlil qilishi, onlayn kontentlardan erkin foydalana olish qobiliyatida ko'rishimiz mumkin. Shunday ekan, elektron ta'lim platformalarini ishlab chiqishda bir qancha ko'rsatmalarga amal qilish lozim:

1. Elektron ta'lim platformasining qulayligini inobatga olish zarur:

- ✓ vaqt va joyning muhim ahamiyat kasb etmasligi;
- ✓ ekranning moslashuvchanligi;
- ✓ muloqotning interaktivligi;
- ✓ ma'lumotlarning izchilligi;
- ✓ iqtisodiy tomonlarni inobatga olinganligi;
- ✓ mashg'ulotning uzluksizligi va davomiyligi;
- ✓ motivatsion jarayonlarning yaratilganligi;

✓ o‘rganishda individul va guruh bilan ishlashning ta’minlanganligi;

✓ ta’lim samaradorligini baholashning qulayligi;

2. Elektron ta’lim paltformasining texnik imkoniyatlarining mavjudligi:

✓ Vizual ko‘rinish – platformani ishlab chiqishda tashqi ko‘rinishni loyihalovchi dizayin muhandisi;

✓ Texnologiyalarni integratsiyalovchi – Kontenetlar tayyorlayotganda bir nechta dasturlarni birlashtiruvchi muhandis;

Elektron ta’lim platformasini loyihalashda o‘qituvchi jarayonining asosiy nuqtasi hisoblanadi. Platformani jozibadorligini va bu texnologiyalarni amalga oshirish muvaffaqiyati ko‘p jihatdan uning mahoratiga bog‘liqdir. Hozirgi vaqtda o‘qituvchilar zamonaviy axborot kommunikatsiya texnologiyalardan foydalanadigan kelajak uchun tayyorlanishi kerak, ular o‘qitish jarayonida biroz boshqacha rol o‘ynaydi, elektron ta’lim platformani tashkil etishda ular elektron ta’limning yaratuvchisi, dizayneri va muvofiqlashtiruvchisi bo‘lishlari kerak.

Elektron ta’lim platformalari o‘qituvchilarga ko‘pgina afzalliklarni beradi. Ularning tayyorlagan kontentlarini butun dunyo bo‘ylab ko‘rishi, ular hohlagan joyda hohlagan vaqtda yangi o‘quv materiallarini tayyorlashlari mumkin lekin an’anaviy o‘qitish mazmunini elektron ta’limning yangi texnologiyalarga moslashtirishi muhim hisoblanadi. Bu esa elektron ta’lim tizimining o‘zining yo‘nalishi doirasida tayyorlayotgan kontentlarida qiyinchililar

to'g'irishi tabiiy hol, chunki yozma materiallardan tashqari, endi rasmlar, audio yozuvlar, video yozuvlar, simulyatsiyalarni topish va kiritish kerak Bundan tashqari, yangi texnologiyalar shu qadar tez rivojlanmoqdaki, o'quv materialini doimiy ravishda modernizatsiya qilish zarur hisoblanadi. [5]

Ta'lim platformani yaratishda bir nechta tamoyillardan foydalanishimiz mumkin:

✓ Zamonaviy dasturiy vositalar ko'rinishidagi elektron ta'lim platformasini yaratish juda ko'p imkoniyatlarni taqdim etadi. Lekin shu o'rinda savol to'g'ilishi mumkin eng yaxshi yoki hech bo'lmaganda eng mosini qanday tanlash kerak? Tarkibni o'zlashtirishga yoki barcha tegishli ma'lumotlarni to'g'ri yo'l bilan olish imkoniyatiga bog'liq bo'lmagan vositalarni topish kerak. Bu shuni anglatadiki, texnik imkoniyatlar foydalanuvchilardan o'quv materiallarini egallashiga to'sqinlik qilmasligi darkor;

✓ Elektron ta'lim tizimini o'rnatishda mavjud uskunalar masalasi elektron ta'lim tizimi ma'murlari uchun dolzarbdir. Elektron ta'lim tizimini yaratishda asosiy muammolar quyidagi yo'nalishlarda paydo bo'ladi: a) Internetda mavjud bo'lgan ko'rsatmalar va o'quv mazmuni sifati b) yashirin xarajatlar c) yaratuvchilar, foydalanuvchilar va ma'murlarning qobiliyatlari kabi ko'rinishda ifoda etishi mumkin;

✓ Standartlashtirish masalalari ma'lumotlarning nostandart modellarining mavjudligi, tuzilmagan tarkib va ta'lim platformalarining mos kelmasligi muammoga olib kelishi mumkin. Boshqacha qilib aytganda, bir tizimda shakllangan ta'lim mazmuni boshqa bir-biriga mos kelmaydigan tizimlarda mutlaqo ahamiyatsizlik

kasb etishi mumkin shularni inobatga olgan holda pedagogik platformani ishlab chiqish dolzarb hisoblanadi.

✓ Masofaviy ta'lim bilan bog'liq bo'lgan veb-sahifalar foydalanuvchilarga kurs haqida kerakli ma'lumotlarni topishda, kontentlarni o'rganish va ularni kurs mavzusi bilan tanishtirishga yordam berishi kerak. Tegishli tarzda yaratilgan platformalar fikrlashni, muhokama qilishni boshlashi kerak va elektron ta'lim jarayonida faol ishtirok etishini yo'lga qo'yilishi lozim.

Har bir mavzuni mustahkamlashda uni o'rganish, o'z-o'zini nazorat qilish muhim o'rin tutadi. Quyida yuqoridagi mavzu asosida aynan shunday maqsadni amalga oshirish nazarda tutilgan.

AXBOROT-METODIK QO'LLAB- QUVVATLASH HAQDA TESTLAR

1. Ochiq testlar

1. Quyidagi qaysi qatorda axborot-metodik qo'llab quvvatlashni ta'riflagan olimlar ro'yxai keltirilgan?

- A) A.Ibragimov, V.I.Slobodchikov, Y.I.Isayevlar
- B) K.Xaydarov, Y.I.Isayevlar, V.I.Slobodchikov
- C) Y.I.Isayevlar, V.I.Slobodchikov, K.Xaydarov
- D) Y.I.Isayevlar, K.Xaydarov, A.Ibragimov

2. “Ma’qullovchi, yonini, tarafini oluvchi yoki tasdiqlovchi fikr bildirmoq, qo‘llamoq, himoya qilmoq”. Ushbu ma’lumot qaysi ma’lumotga berilgan ta’rif?

- A) “qo‘llab-quvvatlash”
- B) “Uzluksiz kasbiy rivojlantirish”
- C) Metodik ta’rifga
- D) Ilmiy metodik ta’rifga

3. “Ma’qullovchi, yonini, tarafini oluvchi yoki tasdiqlovchi fikr bildirmoq, qo‘llamoq, himoya qilmoq”. Ushbu ma’lumot qaysi manbada berilgan ta’rif?

- A) “O‘zbek tilining izohli lug‘atida”
- B) “Wikipediada”
- C) Izohli lug‘atlarda
- D) Internet tarmog‘ida

4. Inson faoliyatida nimani qo‘llab-quvvatlash zarur, degan savolga qaysi olimlar javob berishadilar?

- A) V.I.Slobodchikov va Y.I.Isayevlar
- B) A.Ibragimov va Y.I.Isayevlar
- C) V.I.Slobodchikov va K.Xaydarov
- D) Farobiy va K.Xaydarov

5. Qo‘llab-quvvatlash atamasini ilmiy jarayonlarga kiritgan olim?

- A) O.S.Gazman
- B) G.B.Kornetov
- C) V.I.Slobodchikov
- D) Y.I.Isayevlar.

6. va joyning muhim ahamiyat kasb etmasligi.

Jumlani to'ldiring.

- A) vaqt
- B) ekranning
- C) muloqotning
- D) muammoli o'qitish

7.ta'limda rivojlanishini tinglovchilarning raqamli dunyoda o'zini erkin tutishi. Jumlani to'ldiring

- A) Elektron
- B) Internet
- C) Sinf va dars
- D) Kommunikatsiya

8.....imkoniyatlar foydalanuvchilardan o'quv materiallarini egallashiga to'sqinlik qilmasligi darkor.

- A) Texnik
- B) Dasturiy
- C) Mantiqiy
- D) AKT vositalari

9. Elektron ta'lim tizimini yaratishda asosiy muammolar nechta yo'nalishlarda paydo bo'ladi?

- A) 4
- B) 3
- C) 5
- D) 7

10. Elektron ta'lim tizimini yaratishda asosiy muammolar qaysi yo'nalishlarda paydo bo'ladi?

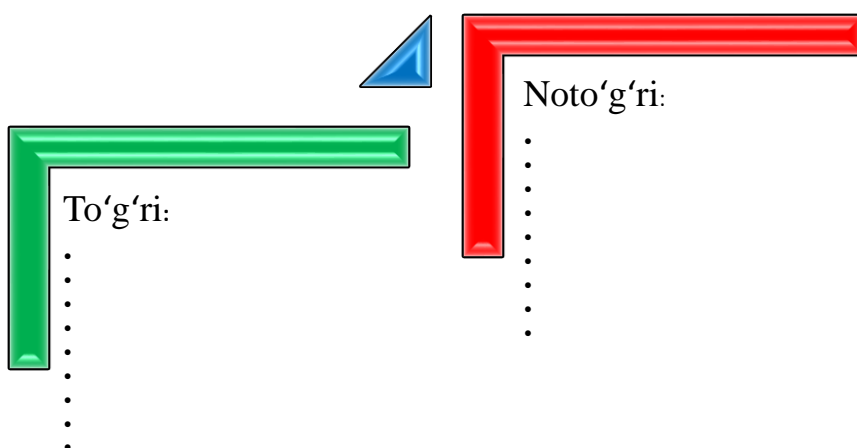
A) Internetda mavjud bo'lgan ko'rsatmalar va o'quv mazmuni sifati

B) yashirin xarajatlar

C) yaratuvchilar

D) barcha javoblar to'g'ri

2. Elektron ta'lim platformasining qanday qulayliklarini inobatga olish zarur©

- vaqt va joyning muhim ahamiyat kasb etmasligi,
- mash'gulotlarni hohlaganda bajarish
- ekranning moslashuvchanligi,
- darsning ustoz tomonidan suralmasligi
- muloqotning interaktivligi,
- ma'lum hududa o'qishni taminlash
- ma'lumotlarning izchilligi,
- ta'lim samaradorligini sarmaya bilan bog'lash
- iqtisodiy tomonlarni inobatga olinganligi,
- o'qish istagini hisobga olmaslik
- mashg'ulotning uzluksizligi va davomiyligi,

- o'quvchi dars vaqtida hohlagan ishini bajarish
- motivatsion jarayonlarning yaratilganligi,
- joyning muhim ahamiyat kasb etishi
- o'rganishda individul va guruh bilan ishlashning ta'minlanganligi,
- ta'lim samaradorligini baholashning qulayligi.
- ma'lum hududa o'qishni taminlash

Keltirilgan ma'lumotlar matnni o'rganing va ikki ustunga ajrating:

O'zbek tilining izohli lug'atida "qo'llab-quvvatlash" atamasi qanday shakllarda tavsifi keltirilgan?

“ma'qullovchi, foyda kurmoq, yo'q qilmoq, yonini olmoq, g'rurlantirmoq, tarafini oluvchi yoki tasdiqlovchi fikr bildirmoq, qo'llamoq, mahrum qilmoq, himoya qilmoq”, orzu qilmoq, kuklarga kutarmoq “yoqlamoq, quvvatlamoq, tushurmoq, yordam, haydamoq, ko'mak, ishlaroq, madad bermoq” ketmoq,

To'g'ri ma'lumotlar	Noto'g'ri ma'lumotlar

2. Elektron ta'lim platformasini yaratishda didaktik tamoyillarning ahamiyati

Elektron ta'lim platformasi ta'lim yo'nalishiga qarab foydalanuvchilarning ijodiy, mustaqil fikrlashi, tashabbuskorligi, axborot texnologiyalardan samarali foydalanishini, uzluksiz kasbiy faoliyatida oqsagan qirralarini to'ldirishda o'ziga kerakli bo'lgan kontentlardan foydalanish imkoniyatini ta'minlaydi. O'rganish murakkab jarayon bo'lib, turli nazariy yondashuvlar orqali har xil ko'rinishlarda ifoda etiladi. Hozirgi vaqtda konstruktivizm keng tarqalgan va ta'lim jarayoniga ham o'tkazilmoqda bu esa bilimlarni qurishning faol jarayonini anglatadi. Shunday ekan elektron ta'lim platformasini qurishda asosiy yuk inson omiliga kelib tushadi. Biz esa o'z navbatida bu jarayonni qismlarga bo'lib loyihalashtirishimiz lozim bo'ladi.

Ta'lim mazmuni, usullari va maqsadi xususiyatlariga taalluqli didaktik modellar asosida o'quv rejalar va dasturlar tuziladi.

Bunday platformalarni yaratishda esa quyidagi pedagogik shart va jihatlarga e'tibor qaratish maqsadga muvofiq hisoblanadi:

- berilgan kontentlarni o'rganishda tizimlilik, mantiqiy izchillik;
- bilish-anglash faoliyatini kompyuter vositalari yordamida mustaqil izlab topish asosida ishlash tartibiga o'tkazish;
- erishilgan yutuq va muvaffaqiyatlarni kuchaytirish orqali guruh maqsad va manfaatlarini birlashtirish;
- test shaklida o'zlashtirilgan bilimlar joriy nazoratini amalga oshirish;

- hamkorlik faoliyati asosida foydalanuvchilarning bir-birlarini o'qitish tizimini amalga oshirish maqsadida barcha foydalanuvchilarga bir xil emas, balki xar xil ko'rinisdagi kontentlar va mavzularni turli xildagi metodlar asosida o'rganishni joriy etish.

Bu jihatlarni inobatga olgan holda talablarni ishlab chiqish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Elektorn ta'lim platformasida to'g'ri va izchil foydalanishda foydalanuvchilardan quyidagilarni talab qiladi:

- o'z ustida mustaqil ishlashni, jarayonni loyihalashni va uni rejalashtirish ko'nikmasiga ega bo'lishni;

- belgilangan reja asosida maqsadli ishlay olishni;

- o'quv faoliyatida o'z-o'zini nazorat qilishni amalga oshira olishni;

- ilmiy va o'quv axborotlarini anglash-bilish va ularni tahlil qila olish ko'nikmalariga egalikni;

- o'rganilayotgan muammo mavzusidan qat'iy nazar unga doir axborot manbalarini bibliografik qo'llanma va kataloglar yordamida topish ko'nikmalarini;

- turli muammo va masalalarga bag'ishlangan ilmiy, uslubiy va boshqa adabiyotlar ro'yxatini ilmiy bibliografik qoidalar asosida ro'yxatga olish malakalarini;

- Internet resurslaridan faol foydalanishni nazarda tutadi.

An'anaviy talablar quyidagi jihatlarda mujassamligini talab qiladi:

- tashkilotchilik ko'nikmalarini (o'quvchilarni jipslashtirish, ishni rejalashtirish va boshq.);

- didaktik malakalarni (o‘quv jihozlarini tayyorlash, materiallarni aniq va ishonchli tanlash va ularni izchil tartiblash, o‘quvchilarning ma’naviy ehtiyojlari va bilish jarayonlarini stimullash);

- suggestiv qobiliyatlar (foydalanuvchilarga ruhiy–hissiy ta’sir ko‘rsata olish);

- fanga oid qobiliyatlar (ta’lim fanlarini professional darajada bilish).

Elektron ta’lim palatformasini yaratishni quyidagi asosiy tushunchalar negizida tashkil etish nazarda tutiladi:

1. Ta’lim uchun yaratilgan davlat ta’lim standartlari talablarini bajarishi.

2. Ta’lim oluvchilar uchun mavjud barcha ta’limiy resurslar, o‘qituvchilar, o‘quv jarayonini ta’minlovchi vositalar haqidagi axborotlarning ochiqligi.

3. O‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga oluvchi ta’lim jarayoni ayrim bosqichlarining hajmi va mazmunini tanlash va uning moslashuvchanligi, mazkur tamoyillarni o‘quv rejasi va dasturlari asosida amalga oshirish imkoniyatlarining mavjudligi.

4. O‘qish joyi, o‘qitish shakli, muddati va texnologiyasini, jumladan kompyuter texnologiyasini qo‘llash asosida uzoqdagi axborot resurslaridan foydalanish imkoniyatining mavjudligi. Shuningdek, o‘qitishda an’anaviy texnologiyani va zamonaviy o‘qitish texnologiyalari bilan uyg‘unlashtirish sharoitining mavjudligi.

5. O‘quvchilar o‘quv predmetlarini tizimlash asosida, o‘qitish texnologiyalarini metodik jihatdan ishlab chiqish va erishilgan natijalarni tahlilini o‘tkazishga tayyorgarligini ta’minlashi.

6. Kompyuter tarmog'iga joylashtirish uchun shakllantirilgan va fayllar ko'inishida saqlanadigan o'quv-metodik majmualar orqali foydalanuvchilar mustaqil faoliyatlarini amalga oshirishlari uchun asosiy vosita sifatida qo'llanilishini nazarda tutadi.

Yuqorida sanab o'tilgan va elektorn ta'lim platformasini tashkil etishda foydalanuvchilarning mustaqil ishlarini tashkil etishga qaratilgan texnik, dasturiy va metodik vositalar mazkur muhitni ta'minlash, ya'ni o'quv-metodik majmuani, ta'limning axborotlashtirilgan muhitini yaratish sohasida muhim hisoblanadi.

Elektron ta'lim platformasini yaratishda tayaniladigan tamoyillari quyidagilar:

1. Maqsadga yo'naltirilganlik tamoyili.

Platforma ta'lim resurslarini taqdim etadi va respublikadagi ta'lim muassasalari, ta'lim xizmatlari buyurtmachilari, ta'limni boshqarish organlari uchun axborot-ta'lim manbai bo'lib xizmat qiladi.

2. Integrasiya tamoyili.

Platformada ta'lim muassasalarining integrallashgan axborot-ta'lim resurslari manzilda joylashtiriladi, shuningdek ta'lim muassasalari resurslariga alohida murojaat yo'li ham maxsus tarzda ko'rsatiladi.

3. To'laqonlilik tamoyili.

Ta'lim va tegishli fan sohalari bo'yicha o'quv-me'yoriy, metodik hujjatlar, ilmiy faoliyat, tarbiyaviy faoliyat, bitiruvchilar bazasining platformada taqdim etilishi uning to'laqonligini ta'minlaydi.

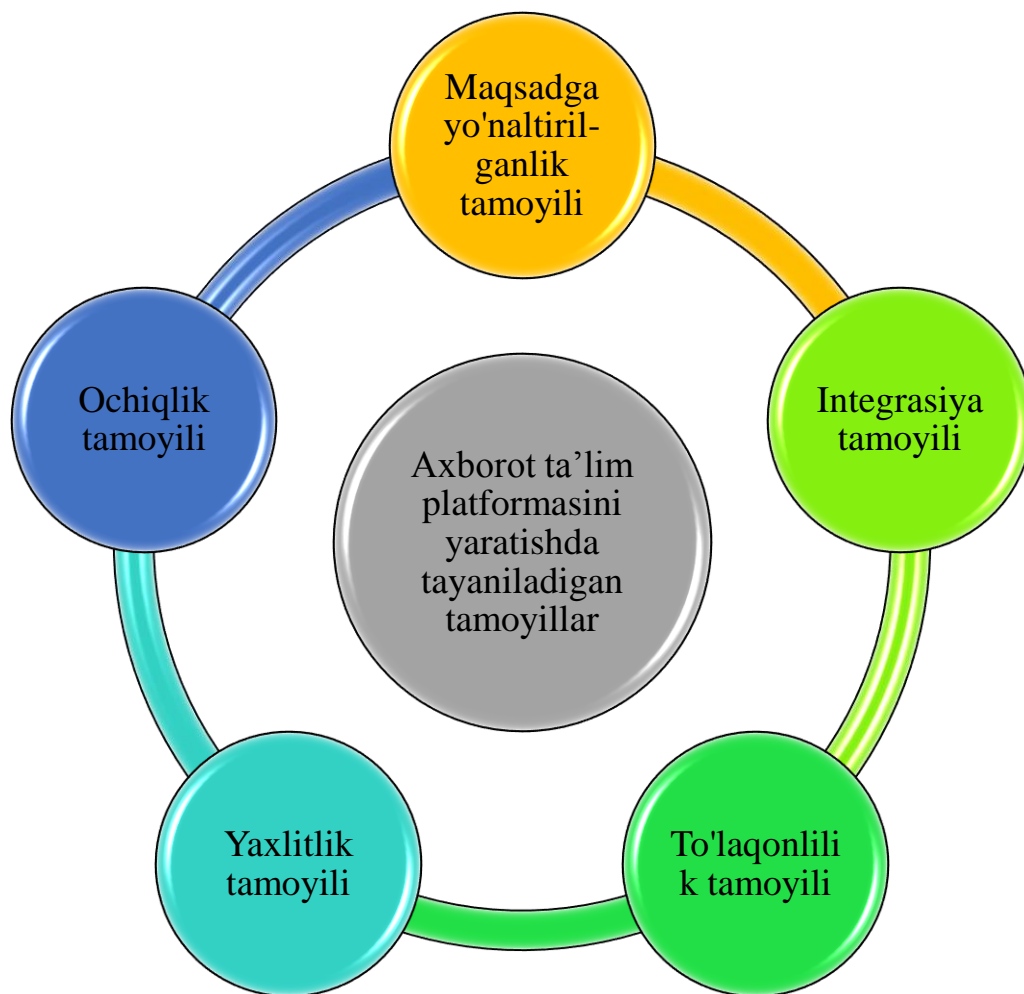
4. Yaxlitlik tamoyili.

Platforma markazlashtirilgan boshqaruv orqali axborot-ta'lim resurslarini taqdim etadi va platformaning resurslarini rivojlantirish ta'lim muassasalarining resurslarini tahrirlash va joylashtirish tizim asosida amalga oshiriladi.

5. Ochiqlik tamoyili.

Ta'lim muassasasining platforma ta'lim sohasi bo'yicha ma'lumotlarni ochiq taqdim etish tizimini yaratadi va birinchi navbatda pedagogik axborot-ta'lim resurslarining ochiqligini ta'minlaydi.[4]

Axborot ta'lim platformasini yaratishda tayaniladigan tamoyillari (1-rasm)

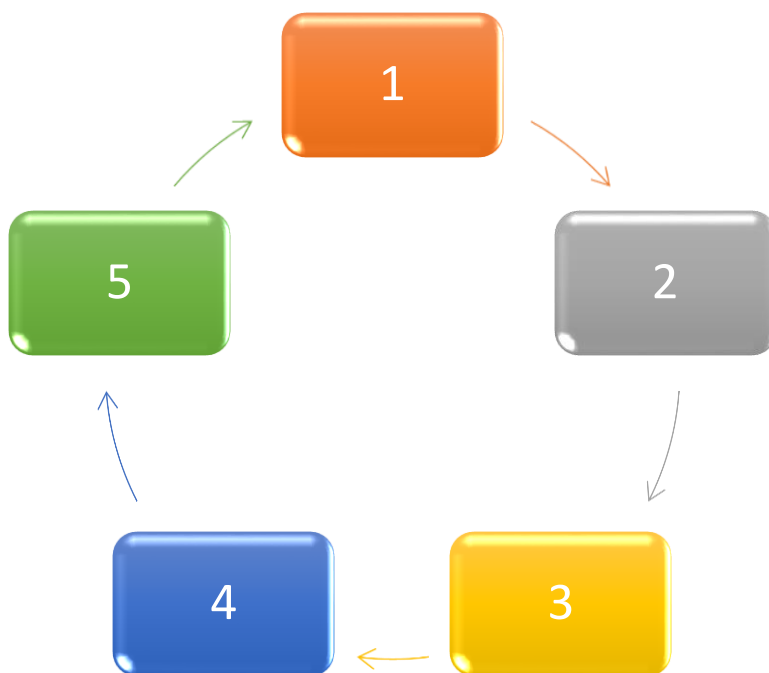

(1-rasm) Axborot ta'lim platformasini yaratishda tayaniladigan tamoyillari.

Yuqoridagi tamoyillardan ma'lum bo'ladiki elektron ta'lim platformasini yaratishda tamoyillarning ahamiyatini inobatga olgan holda platformani shakllantirish lozimligini anglashimiz mumkin.

Har bir mavzuni mustahkamlashda uni o'rganish, o'z-o'zini nazorat qilish muhim o'rin tutadi. Quyida yuqoridagi mavzu asosida aynan shunday maqsadni amalga oshirish nazarda tutilgan

1. Elektron ta'lim platformasini yaratishda tayaniladigan tamoyilarni tartib bilan ketma-ket joylashtiring?

1. Integrasiya tamoyili. 2. Ochiqlik tamoyili. 3. To'laqonlilik tamoyili. 4. Maqsadga yo'naltirilganlik tamoyili. 5. Yaxlitlik tamoyili.

Bu kabi mashqlar har bir mavzuni yakunida qo'llanmadan foydalanayotgan ustozlarni bilimni yanada mustahkamlashga yordam beradi degan umiddamiz.

2. Keltirilgan ma'lumotlar matnni o'rganing va ikki ustunga ajrating:

Elektorn ta'lim platformasida to'g'ri va izchil foydalanishda foydalanuvchilardan quyidagilarni qaysilari talab qiladi?

1. o'z ustida mustaqil ishlashni,
2. yordamga tayangan holda
3. jarayonni loyihalashni va uni rejalashtirish ko'nikmasiga ega bo'lishni;
4. dars jarayonida uz tarixini gapirib berish
5. belgilangan reja asosida maqsadli ishlay olishi;
6. internetsiz bemalol ishlay olishni bilish
7. o'quv faoliyatida o'z-o'zini nazorat qilishni amalga oshira olishi;
8. o'quvchilarni o'qimaslikka urgatib olish
9. ilmiy va o'quv axborotlarini anglash-bilish va ularni tahlil qila olish ko'nikmalariga egalik,
10. darsda o'quvchilarga topshiriqlarni bajartirmaslik
11. o'rganilayotgan muammo mavzusidan qat'iy nazar unga doir axborot manbalarini bibliografik qo'llanma va kataloglar yordamida topish ko'nikmalari;
12. o'quv jarayonini nazoratsiz qoldirish
13. turli muammo va masalalarga bag'ishlangan ilmiy, uslubiy va boshqa adabiyotlar ro'yxatini ilmiy bibliografik qoidalar asosida ro'yxatga olish malakasi,
14. o'quv jarayonida DTS ning ish rejalarisiz darsga bemalol kelish
15. Internet resurslaridan faol foydalanishni nazarda tutadi.
16. Mashg'ulotlarni uz dunyoqarashi asosida darsni o'tish

№	Talab qilinadi	№	Talab qilinmaydi

Topshiriqlarni bajaring!

1-topshiriq. Yuqorida keltirilgan ma'lumotlarni qayta o'qib chiqing. O'qish jarayonida tushunmagan joylaringizni belgilang va o'z tajribalaringizdan kelib chiqib javob topishga harakat qiling.

2-topshiriq. Axborot ta'lim platformasini yaratishda tayaniladigan tamoyillar to'g'risidagi fikrlaringizni bayon eting va chizma yordamida o'zingizning g'oyangizni shakllantiring.

3-topshiriq Elektron ta'lim portalini yaratishni qaysi asosiy tushunchalar negizida tashkil etish maqsadga muvofiq deb uylaysiz?

4-topshiriq. Elektorn ta'lim platformasida to'g'ri va izchil faoliyat yuritish foydalanuvchilardan nimalarni talab qiladi?

Ochiq testlar

1. Platformada ta'lim muassasalarining integrallashgan axborot-ta'lim resurslari manzilda joylashtiriladi, shuningdek ta'lim muassasalari resurslariga alohida murojaat yo'li ham maxsus tarzda ko'rsatiladi bu qaysi tamoyilga berilgan ta'rif?

- A) Inyegratsiya tamoyili
- B) Maqsadga yo'naltirilganlik tamoyili
- C) To'laqonlilik tamoyili
- D) Yaxlitlik tamoyili

2. Ta'lim va tegishli fan sohalari bo'yicha o'quv-me'yoriy, metodik hujjatlar, ilmiy faoliyat, tarbiyaviy faoliyat, bitiruvchilar bazasining platformada taqdim etilishi uning to'laqonligini ta'minlaydi. bu qaysi tamoyilga berilgan ta'rif?

- A) To'laqonlilik tamoyili
- B) Maqsadga yo'naltirilganlik tamoyili
- C) Inyegratsiya tamoyili
- D) Yaxlitlik tamoyili

3. Platforma ta'lim resurslarini taqdim etadi va respublikadagi ta'lim muassasalari, ta'lim xizmatlari buyurtmachilari, ta'limni boshqarish organlari uchun axborot-ta'lim manbai bo'lib xizmat qiladi. bu qaysi tamoyilga berilgan ta'rif?

- A) Maqsadga yo'naltirilganlik tamoyili
- B) Inyegratsiya tamoyili
- C) To'laqonlilik tamoyili
- D) Yaxlitlik tamoyili

4. Platforma markazlashtirilgan boshqaruv orqali axborot-ta'lim resurslarini taqdim etadi va platformaning resurslarini rivojlantirish ta'lim muassasalarining resurslarini tahrirlash va joylashtirish tizim asosida amalga oshiriladi. bu qaysi tamoyilga berilgan ta'rif?

- A) Yaxlitlik tamoyili
- B) Maqsadga yo'naltirilganlik tamoyili
- C) To'laqonlilik tamoyili
- D) Inyegratsiya tamoyili

3. Elektron ta'lim platformasi va resurslariga qo'yiladigan talablar

Elektron ta'lim platformasi – bu ko'proq o'quvchilarga mavzular bo'yicha umumlashtirilgan ma'lumot berishi bilan birga axborotlarni oddiy navigatsiya va keng ko'lamli qulay interfeys orqali yetkazish uchun turli axborot resurslarini birlashtiruvchi tarmoq telekommunikasiya tuguni hisoblanadi. Ushbu ta'rifdan kelib chiqib elektron ta'lim platformasiga quyidagi talablarni qo'yish mumkin (2-rasm) ko'p sonli foydalanuvchilarga xizmat ko'rsatishi, axborotlar ko'lamining kengligi, asosiy tarmoq formatlarni qo'llashi, oson va samarali qidirish tizimini joriy etishi, axborot resurslarining integrasiyasi, axborot xavfsizligini ta'minlashi, axborotlarni tabaqalashtirishi, bilimlarni boshqarish-tahlil etishi.

Elektron ta‘lim platformasiga qo‘yiladigan talablar (2-rasm).

Elektron ta'lim platformalarning ko'rsatkichi unda mujassamlashgan axborotlarning ko'lami, ya'ni axborot resurslari hajmi va dolzarbligi bilan aniqlanadi.

Har qanday platformaning maqsadi – foydalanuvchiga unga zarur axborotlarni qisqa vaqtda va turli interfeyslar orasidagi bo'liqliklarni ortiqcha hatti-harakatlarsiz taqdim etishdan iborat bo'ladi.

Elektron ta'lim platformalarini tashkil etish, eng avvalo, pedagogik-psixologik talablarga javob berishi kerak. Pedagogik-psixologik talablar ichida platforma tashkil etish uchun quyidagilar muhim hisoblanadi:

- taqdim etilayotgan axborot resurslari ishonchli, tegishli fanning hozirgi zamon holatiga mos, tizimli va ketma-ket bo'lishi, ko'rgazmalilikka ega, amaliyot bilan bog'langan bo'lishi;

- o'quv materiallari ilmiyligi va qabul qilinishi osonligining optimal variantida berilishi;

- platformada har bir o'quv-metodik materiallar shaxsga yo'naltirilgan bo'lishi lozim.

- platformaga qo'yiladigan ma'lumotlar mualliflik huquqi asosida joylashtirilishi lozim.

Axborot-ta'lim resurslari dasturlarning mazmuniga mos bo'lishi bilan birga o'quvchilarda zarur ko'nikma va malakalarni shakllantirishni ta'minlovchi topshiriqlar va vazifalardan tashkil topishi, ular o'zlashtirishi lozim bo'lgan bilimlar hajmini aniqlashi, ma'lum bir mantiqiy tizimda taqdim etilishi, uzviylik va uzluksizlik tamoyillariga mos kelishi va nihoyat, tizimlilik tamoyiliga javob berishi zarur bo'ladi.

Platformaning foydalanuvchi interfeysi unda joylashtirilgan resurslarning tarkibini k o'rgazmali namoyish etishi, bir b o'limdan boshqa sahifalarga mantiqiy va tezkor o'tishni ta'minlashi lozim.

Taqdim etilayotgan elektron-ta'lim resurslari pedagogning kasbiy rivojlanishida va mustaqil ta'lim olishida muhim rol o'ynashi nazarda t o'tilishi kerak.

Platforma uchun multimedia materiallarini tanlashda ularning axborot-mazmuni, tuzilma tarkibi, uzviyligi va axborotlarni taqdim etish shakllariga e'tibor qaratish kerak. Multimedia materiallari axborotlarni oson o'zlashtirish uchun xizmat qilishi: ularning mazmunini ochib berishi, ya'ni axborotlarning mustaqil manbai sifatida foydalanish imkonini berishi lozim.

Texnologik jihatdan elektron-ta'lim platformalariga quyidagi takomillashgan talablar qo'yiladi:

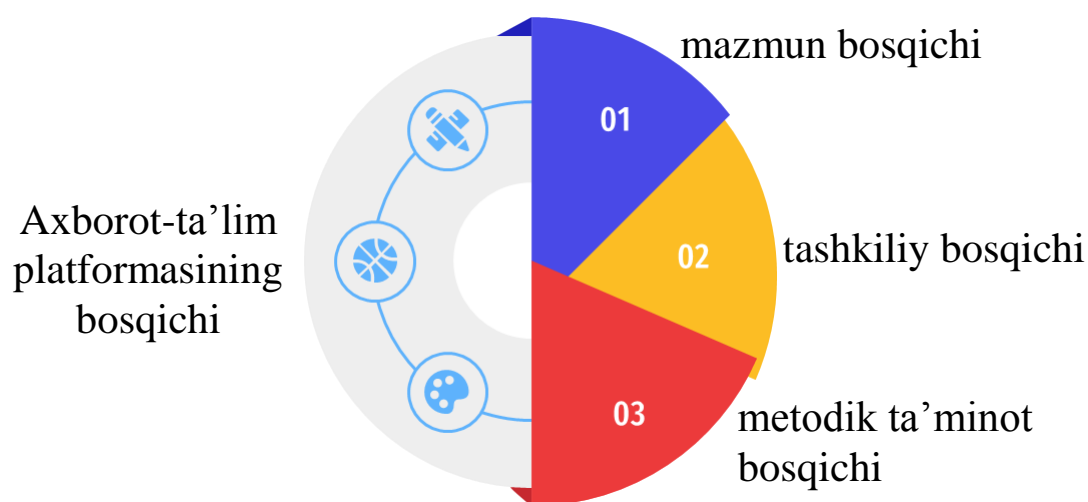
- ilovalarni boshqarish;
- hamkorlikdagi faoliyatni ta'minlash;
- o'zida mavjud resurslarni boshqarish;
- foydalanuvchilarni boshqarish;
- nazorat olib borish;
- bilimlarni boshqarish;
- kommunikasiyani ta'minlash;
- qidiruvni ta'minlash;
- barcha resurslar himoyalangan b o'lishi (ruxsat etilmagan kirishlardan holi b o'lish);
- tizimga ruxsat berish, ya'ni qayddan o'tishni tashkil etishi zarur.

Axborot-ta'lim platformaning faoliyati 3 ta bosqichning o'zaro bog'liqligi asosida amalga oshadi (3-rasm) [3]:

✓ mazmun bosqichi, bu bosqichda platformaning axborot ta'minoti, taqdim etilayotgan ta'lim xizmatlari, axborot-ta'lim resurslariga tabaqalashtirilgan ruxsat tizimi mexanizmi masalalari ko'riladi;

✓ tashkiliy bosqich, bu bosqichda platforma yaratishning texnik jihatlari bilan bir qatorda, foydalanuvchilar kategoriyalarini aniqlash, mavjud resurslarni tizimlashtirish, resurslarni yangilab borish mexanizmlarini ishlab chiqish, ta'lim muassasalaridagi mavjud resurslarni integrasiyalash, masofaviy ta'limni tashkil etish, axborot-ta'lim resurslariga bo'lgan talabni o'rganish maqsadida platforma foydalanuvchilari bo'yicha statistik ma'lumotlarni yig'ish va tahlil etish amalga oshiriladi;

✓ metodik ta'minot bosqichi, bu bosqichda axborot-kommunikasiya texnologiyalaridan o'quv jarayonida foydalanish metodikasini ishlab chiqish, maslahat xizmatlarini bajarish yo'lga qo'yiladi.

Axborot-ta'lim platformasining bosqichi (3-rasm).

Ta'lim mazmunini takomillashtirishning yo'nalishlaridan biri ta'lim oluvchilar uchun mustaqil ta'lim olish imkoniyatlari, ta'limning axborot manbalarini shakllantirish va rivojlantirish uchun zarur sharoitlarni yaratishdan iboratdir.

Ta'lim tizimining asosini yuqori sifatli va yuqori texnologiyali muhit tashkil etadi. Uning yaratilishi va rivojlanishi texnik jihatdan murakkab sanalsada, ammo bunday muhit ta'lim tizimini takomillashtirishga, ta'limda axborot texnologiyalarini tub ma'noda joriy etishga xizmat qiladi.

Axborot ta'lim muhiti o'quvchilar uchun ma'lumotlarni yetkazish, saqlash, qidirish kabi jarayonlarni loyihalash imkoniyatiga ega. Hozirda pedagogik ta'lim muassasalarida elektron shaklda ko'plab axborot-ta'lim resurslari yaratilgan, ammo ulardan foydalanishni talab darajasida deb bo'lmaydi. Bu, birinchi navbatda, ilmiy-metodologik bazaning, pedagogik ta'lim jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalarini qo'llashning texnik va metodik muammolari haqida aniq tasavvurning y o'qligi bilan bog'liq. Ta'lim jarayoniga axborot texnologiyalarini alohida ta'lim muassasalarida joriy etilishi borasida muvaffaqiyatlar mavjudligiga qaramasdan, erishilgan natijalar tarqoq shaklga ega. Shu munosabat bilan birinchi navbatda quyidagi masalalarga e'tibor qaratish zaruriyati mavjud:

- ✓ erishilgan ijobiy natijalarni umumlashtirish va rivojlantirish asosida pedagogik ta'limning axborot-ta'lim platformani yaratish;
- ✓ ta'lim sifatini oshirish maqsadida axborot-ta'lim platformaning resurslaridan foydalanish metodlarini ishlab chiqish.

Shunday qilib, ta'limga mo'ljallangan, integrallashgan axborot-ta'lim va ma'lumot resurslariga ega platformani yaratishga katta ehtiyoj mavjudligi yaqqol namoyon bo'ladi.

Ta'lim muassasalarining axborot-ta'lim platforma faqat ta'lim muassasalari bilan chegaralanib qolmaydi. U mazkur muassasalarning bitiruvchilariga ehtiyojlari bo'lgan buyurtmachilar uchun ham foydalidir. Platforma umumta'lim maktablari, akademik lisey va kasb-hunar kollejlari, ta'limni boshqarish organlari rahbarlari uchun bitiruvchilar bo'yicha axborot manbai bo'lib xizmat qiladi. Qolaversa, ta'lim xizmatlarini taqdim etuvchilar va uning iste'molchilari bilan yangi shakldagi o'zaro aloqani yo'lga qo'yadi.

Ta'lim muassasalarining axborot muhiti ta'lim jarayoni qatnashchilarini o'zaro samarali aloqasini ta'minlovchi, turli axborot resurslariga kirish imkoniyatini beruvchi, axborot va zamonaviy ta'lim texnologiyalarini rivojlantiruvchi sifatida axborot-ta'lim sharoitlarining ochiq tizimini yaratadi.

An'anaviy va elektron shakldagi o'quv materiallari ta'lim muhitining tarkibiy qismi sifatida bir-birlarini to'ldirishi muhimdir. Yangi axborot texnologiyalarining imkoniyatlaridan foydalanish ayrim muammolarni yechishdagi qiyinchiliklarni bartaraf etishga xizmat qiladi.

Axborot-ta'lim platformaga pedagogik ta'lim muhitining birligini pedagogik ta'lim sifatini, uning rivojlanishini, ilmiy-pedagogik salohiyatdan samarali foydalanishni tashkil etish sharoitini yaratuvchi sifatida qarash mumkin.

Bunday platformani yaratish, uni rivojlantirish uchun, avvalo, pedagogik ta'lim muassasalarini kompyuterlashtirishni takomillashtirish, telekommunikasiya tarmoqlarini yanada rivojlantirish, axborotlarni tizimlashtirish va ularni platformada joylashtirish talab etiladi. Shu bilan bir qatorda, pedagogik kadrlarni yangi axborot texnologiyalaridan ta'lim tizimida foydalanish bo'yicha malakalarini shakllantirish, ularni muntazam tarzda oshirib borishni rivojlantirish muhimdir. Axborot-ta'lim muhitini rivojlantirishning muhim sharti platformaning o'quv-metodik ta'minotini rivojlantirish, elektron o'quv nashrlarni yaratishni takomillashtirish sanaladi.

Axborot-ta'lim muhitini yaratish pedagoglar uchun elektron adabiyotlari, o'quv-uslubiy majmualar, veb-sayt, portallar ishlab chiqish va ularni amaliyotga kiritish muhim ahamiyat kasb etadi. Pedagoglarning o'zlari ham turli platforma va dasturlardan unumli foydalangan holda elektron axborot-ta'lim resurslarini ishlab chiqish, veb-sayt, ijtimoiy tarmoqlarda bloglarini yuritish hamda ulardan o'quv mashg'ulotlarida samarali foydalanishlari kasbiy faoliyatlarining ajralmas bo'lagiga aylanishi zaruriy ehtiyojni ifodalaydi.

Axborotlashtirish jarayonini samarali rivojlanishini ta'minlash uchun axborot infratuzilmasini mukammal shakllantirishga e'tibor qaratmoq zarur bo'ladi.

Elektron-ta'lim muhitini shakllantirish uchun quyidagi vazifalarni amalga oshirish lozim bo'ladi[4]:

- ta'lim muassasalarini kompyuterlashtirishni rivojlantirish, fanlarni o'qitish bo'yicha dasturiy mahsulotlar bilan ta'minlash, hujjatlar elektron almashinuvini rivojlantirish;

- pedagog kadrlarni ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha malakasini oshirish va qayta tayyorlash tizimini rivojlantirish (malaka oshirish dasturlarini ishlab chiqish, ularni amalga oshirish, o'quv markazlarini tashkil etish);

- ta'limni axborotlashtirishning ilmiy-metodik ta'minotini rivojlantiruvchi sharoitni yaratish (ta'lim dasturlari, seminarlar, metodik tavsiyanomalar), elektron o'quv nashrlarini va axborot-ta'lim saytlarini yaratish;

- texnik xizmat ko'rsatish va resurs markazlarini rivojlantirish.

Elektron ta'lim muhitini yaratish tadbirlari quyidagi yo'nalishlarda olib borilishi tavsiya etiladi:

- har bir pedagog umumiy o'rta ta'lim maktablarining ta'lim resurslariga kirishi uchun bir xil imkoniyat yaratish;

- integrallashgan o'quv va boshqa ma'lumotlar bazasini hozirlash;

- ta'lim va boshqaruv faoliyatiga yangi axborot texnologiyalarini, uzluksiz pedagogik ta'lim tizimiga masofaviy ta'lim elementlarini joriy etish;

- masofaviy shaklda malaka oshirish sharoitlarini yaratish;

- ta'lim platforma bilan axborot resurslarini muvofiqlashtirish;

- platformani yaratish, rivojlantirish va ommaviylashtirish, uning tuzilmasini kengaytirish.

Elektron ta'lim platformaning yaratilishi kelajakda quyidagi natijalarga olib keladi:

- respublikada ta'lim muassasalari pedagoglarning kasbiy rivojlanishiga yordam beradigan elektron-ta'lim muhiti yaratiladi;

- videokontenet kutubxona muhiti shakllantiriladi;
- yangi axborot-ta'lim muhitini shakllantiradi, ta'limda axborot va kommunikasiya texnologiyalaridan foydalanishning ijtimoiy-psixologik asoslari yaratiladi;
- yangi axborot madaniyatiga ega bo'lgan pedagogik va boshqaruv kadrlarini shakllantirish orqali pedagogik ta'lim sifati oshiriladi;
- yangi ta'lim texnologiyalarining ilmiy va metodik ta'minoti tizimi yaratiladi;
- ta'lim axborotlariga, axborot resurslariga ommaviy tashrifni ta'minlashi, hujjatlarni uzatish, hisobga olish mexanizmini tizimlashtirishi, respublikada pedagogik ta'limning holati bo'yicha axborotlarni jamoatchilik uchun ochiqligi amalga oshiriladi;

Xulosa qilish mumkinki, pedagoglarni uzluksiz kasbiy rivojlantirishda axborot-metodik qo'llab-quvvatlashni amalga oshirishning axborot-ta'lim muhitini yaratish jarayonning sifati va natijadorligini oshirish, uning mazmunini boyitish, ilmiy va o'quv-metodik ta'minotini kuchaytirish, ta'lim tizimi ishtirokchilari va resurslarini to'liq safarbar qilish, manzillilik, individuallik, differensiallik, variativlik tamoyillarining ishlashiga turtki beradi. Shuningdek, an'anaviy ta'lim muhitiga tarmoq, mobil va portal texnologiyalarini kiritish ta'lim samaradorligini oshirish, jarayonni tabaqalashtirish, ta'lim xizmatlari jozibadorligini oshirish hamda muassasaning raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Har bir mavzuni mustahkamlashda uni o‘rganish, o‘z-o‘zini nazorat qilish muhim o‘rin tutadi. Quyida yuqoridagi mavzu asosida aynan shunday maqsadni amalga oshirish nazarda tutilgan

Elektron ta’lim platformasi va resurslariga qo‘yiladigan talablar bo‘yicha testlar

1. Elektron ta’lim platformasiga qo‘yiladigan talablarni nechta turga ajratishimiz mumkin?

- A) 8
- B) 7
- C) 9
- D) 10

2. Axborot-ta’lim platformasining bosqichini nechta guruhga ajratishimiz mumkin?

- A) 3
- B) 2
- C) 4
- D) 5

3. Axborot-ta’lim muhitini yaratishda nimalarga ko‘proq e’tibor qaratish lozim bo‘ladi?

- A) Texnik tamonlariga
- B) elektron adabiyotlar, o‘quv-uslubiy majmualar, veb sayt, portallar ishlab chiqish
- C) Izohli lug‘atlar
- D) Internet tarmog‘i

4. Ilovalarni boshqarish bu qaysi jihatdan elektron-ta'lim platformalariga takomillashgan talablarni qo'yadi?

A) Texnologik jihatdan

B) Texnik jihatdan

C) Metodik jihatdan

D) Mobillik jihatdan

5. Mazmun bosqichi bu?

A) Platformaning axborot ta'minoti, taqdim etilayotgan ta'lim xizmatlari, axborot-ta'lim resurslariga tabaqalashtirilgan ruxsat tizimi mexanizmi masalalari ko'riladi

B) platforma yaratishning texnik jihatlari bilan bir qatorda, foydalanuvchilar kategoriyalarini aniqlash, mavjud resurslarni tizimlashtirish, resurslarni yangilab borish mexanizmlarini ishlab chiqish, ta'lim muassasalaridagi mavjud resurslarni integrasiyalash, masofaviy ta'limni tashkil etish, axborot-ta'lim resurslariga bo'lgan talabni o'rganish maqsadida platforma foydalanuvchilari bo'yicha statistik ma'lumotlarni yig'ish va tahlil etish amalga oshiriladi;

C) axborot-kommunikasiya texnologiyalaridan o'quv jarayonida foydalanish metodikasini ishlab chiqish, maslahat xizmatlarini bajarish yo'lga qo'yiladi.

D) o'quv jarayonida foydalanish metodikasini ishlab chiqish, maslahat xizmatlarini bajarish yo'lga qo'yiladi..

6. Metodik ta'minot bosqichi bu.

A) axborot-kommunikasiya texnologiyalaridan o'quv jarayonida foydalanish metodikasini ishlab chiqish, maslahat xizmatlarini bajarish yo'lga qo'yiladi

B) o‘quv jarayonida foydalanish metodikasini ishlab chiqish, maslahat xizmatlarini bajarish yo‘lga qo‘yiladi..

C) platforma yaratishning texnik jihatlari bilan bir qatorda, foydalanuvchilar kategoriyalarini aniqlash, mavjud resurslarni tizimlashtirish, resurslarni yangilab borish mexanizmlarini ishlab chiqish, ta’lim muassasalaridagi mavjud resurslarni integrasiyalash, masofaviy ta’limni tashkil etish, axborot-ta’lim resurslariga bo‘lgan talabni o‘rganish maqsadida platforma foydalanuvchilari bo‘yicha statistik ma’lumotlarni yig‘ish va tahlil etish amalga oshiriladi;

D) Platformaning axborot ta’minoti, taqdim etilayotgan ta’lim xizmatlari, axborot-ta’lim resurslariga tabaqalashtirilgan ruxsat tizimi mexanizmi masalalari ko‘riladi

7. Tashkiliy bosqich bu?

A) platforma yaratishning texnik jihatlari bilan bir qatorda, foydalanuvchilar kategoriyalarini aniqlash, mavjud resurslarni tizimlashtirish, resurslarni yangilab borish mexanizmlarini ishlab chiqish, ta’lim muassasalaridagi mavjud resurslarni integrasiyalash, masofaviy ta’limni tashkil etish, axborot-ta’lim resurslariga bo‘lgan talabni o‘rganish maqsadida platforma foydalanuvchilari bo‘yicha statistik ma’lumotlarni yig‘ish va tahlil etish amalga oshiriladi

B) axborot-kommunikasiya texnologiyalaridan o‘quv jarayonida foydalanish metodikasini ishlab chiqish, maslahat xizmatlarini bajarish yo‘lga qo‘yiladi

C) o‘quv jarayonida foydalanish metodikasini ishlab chiqish, maslahat xizmatlarini bajarish yo‘lga qo‘yiladi..

D) platformaning axborot ta'minoti, taqdim etilayotgan ta'lim xizmatlari, axborot-ta'lim resurslariga tabaqalashtirilgan ruxsat tizimi mexanizmi masalalari ko'riladi

8......imkoniyatlar foydalanuvchilardan o'quv materiallarini egallashiga to'sqinlik qilmasligi darkor.

- A) Texnik
- B) Dasturiy
- C) Mantiqiy
- D) AKT vositalari

9. Elektron ta'lim tizimini yaratishda asosiy muammolar nechta yo'nalishlarda paydo bo'ladi?

- A) 4
- B) 3
- C) 5
- D) 7

10. Elektron ta'lim tizimini yaratishda asosiy muammolar qaysi yo'nalishlarda paydo bo'ladi?

- A) Internetda mavjud bo'lgan ko'rsatmalar va o'quv mazmuni sifati
- B) yashirin xarajatlar
- C) yaratuvchilar
- D) barcha javoblar to'g'ri

Nazorat savollari?

1. Elektron ta'lim platformasi deganda nimani tushunasiz?
2. Web sayt deganda nimani tushunasiz?
3. Elektron ta'lim platformaining yaratilishi kelajakda qanday natijalarga olib keladi deb uylaysiz?

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Ibragimov A.A. O‘qituvchilarning kasbiy rivojlanishiga ilmiy-metodik hamrohlik texnologiyasi // Zamonaviy ta’lim. – Toshkent, 2017. – №10. – B. 30-41.
2. O‘zbek tilining izohli lug‘ati. 5-jild / Tahrir hay’ati: T.Mirzayev va b.; O‘zR FA Til va adabiyot instituti. – T.: “O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi” Davlat ilmiy nashriyoti, 2008. – 592 b.
3. Слободчиков В.И. Психология человека. Введение в психологию субъективности: учебное пособие / В.И.Слободчиков, Е.И.Исаев. – 2-е изд., исправ. и доп. – М., изд-во ПСТГУ, 2013. – 360 с.
4. I.E.Allen, J.Seaman. Digital learning compass: Distance education enrollment report 2017.

SH.A.XUJAKULOV

**O‘QITUVCHILARNI UZLUKSIZ KASBIY
RIVOJLANTIRISHDA ELEKTRON TA’LIM
PLATFORMALARINING IMKONIYATLARI**

Uslubiy qo‘llanma

Muharrir: Farrux Abdullayev
Texnik muharrir: Sherzod Xujakulov

Terishga berildi: 10.05.2023 yil. Bosishga ruxsat etildi: 15.05.2023 yil.

Bichimi 60x84^{1/16}, «Times New Roman» garniturasida.

Shartli bosma tabog‘i 2,5. Adadi 20 nusxa. Buyurtma № 06/2023.

Noshirlik litsenziyasi: № 18-4178

Samarqand viloyat pedagoglarni yangi metodikalarga o‘rgatish milliy markazi
bosmaxonasida chop etildi.

